

Delegació Diocesana de Pastoral Familiar
Arquebisbat de Barcelona.

DESAFECCIÓ POLÍTICA

Quan parlem de desafecció política hem de tenir sempre present els pols de la qüestió i si desafecció vol dir desinterès, decepció, allunyament ens hem de referir a les causes provocades pel món dels polítics i també pel comportament, i l'escala de valors de la pròpia societat.

Dades del “Centre d’Estudis d’Opinió” de la Generalitat:

Índex de satisfacció política (%)

	<u>Nov. 2005</u>	<u>Nov. 2009</u>
Satisfets	44'8	19'7
Insatisfets	55'0	80'3

Els polítics només busquen el benefici propi (%)

	<u>Juny 2005</u>	<u>Nov. 2009</u>
Més aviat d'acord	68'0	70'3
Més aviat en desacord	26'4	26'0
NS/NC	5'6	3'7

A – Des de la vesant política

1 – Partits

Els partits són necessaris per a vertebrar la democràcia. En principi, militar en un partit és un acte de civisme. Fan operativa la diversitat de criteris en una societat plural, esdevenen plataformes de participació política, són escola de responsabilitat i preparació de vocacions polítiques i fan d'enllaç entre els responsables polítics i les inquietuds del poble.

Però els partits es poden deteriorar per la inèrcia dels fets: es poden convertir en una “màquina de mantenir-se o d'adquirir el poder”, reduint la democràcia a la simple legitimació per tenir el poder i no com un projecte de convivència entre persones.

També tenen el risc de convertir-se en una organització “piramidal” on el líder ho és tot: defineix la política a seguir, monopolitza la imatge del partit, reparteix els càrrecs, etc, etc. Cal tenir present, però, que un partit necessita coherència i organització interna si vol esdevenir opció de govern fiable i no només un moviment assembleari subjecte a factors immediatistes.

El militant del partit polític hauria de cercar en el propi partit la dimensió política del seu compromís cívic. I així el partit diluiria la seva temptació endogàmica del poder per l'acció essencial dels seus militants.

En aquest sentit, una llei electoral que aproximés el polític a la seva circumscripció més petita ajudaria a fer de contrapès als compromisos més estratègics o tàctics del propi partit.

En resum, un partit ha de compensar les seves tàctiques de poder i la seva obsessió electoral per la seva proximitat als problemes dels ciutadans.

2.- Vocació política

Un polític ha de viure en el seu món íntim allò que és la construcció del projecte de convivència i de solidesa comunitària del seu poble. La seva trajectòria no s'ha d'exhaurir en una “carrera” de càrrecs sinó que ha de viure i trametre personalment els valors d'una societat.

Ha de saber que els seus adversaris, si no vol quedar reduït a ser un opció de poder, no són els polítics dels altres partits sinó tot allò que dilueix el bé comú.

Ha de saber proposar àmbits de convivència prou enriquidors que incitin a una perspectiva més social, més oberta als ciutadans. Ho ha de proposar amb fiabilitat tècnica, però també amb la capacitat de convocatòria pròpia de la seva credibilitat moral. Ha d'estar obert al diàleg amb els qui no pensen com ell. Ha de ser valent en la presa de decisions quan aquestes són vitals per al millorament de la convivència. No ha de viure aïllat en el seu món del poder o de l'administració sinó que ha de mantenir viu el contacte amb la gent.

Quan ha de prendre decisions importants, encara que sigui doloroses, ha d'estar disposat a perdre les eleccions. Ha de ser capaç de convocar a la societat civil perquè contribueixi a afermar els valors sobre els

quals es fomenta la societat. El seu frontispici ha de ser el Be Comú, que no és només la suma aritmètica dels interessos particulars sinó també els valors convivencials de passat, present i futur.

Superar la desafecció política comporta la regeneració de la vida política, que no és només exercir el poder sinó també mantenir viva la credibilitat moral del polític.

B – Societat

La desafecció política no és només per causa del comportament dels polítics sinó també per comportaments de la pròpia societat.

1.- Punts febles

És una societat immediatista, consumista. I té el risc de veure la política només en funció del creixement de poder adquisitiu i els avantatges que en poden donar els polítics.

Una societat “mercantilitzada” genera ciutadans individualistes i això fa que el judici polític es centri en “que hay de lo mío”. Però aquest fet ha condicionat també al propi Estat. Sembla que la última paraula de la convivència la tinguin els “mercats” i no la voluntat democràtica: si els mercats compren “deute sobirana” a bon preu això vol dir que anem be!. Però els mercats només veuen el curt termini i obliden molts factors socials.

Jutgem als polítics si ens cauen simpàtics o no. Freqüentment ens deixem portar políticament per emocions, i no per reflexió crítica. I així votem, com el qui elegeix un producte, en el mercat de la política.

2.- Ser ciutadà

Cal generar també la nostra visió de la societat. Per a desenvolupar les potencialitats humanes és necessari sentir-se vinculat als altres. La llibertat no consisteix en fer el que em sembli a mi sinó saber-me vincular creativament als altres. Un primer centre d'aquesta obertura als altres és la família, on aprenc dels meus pares estimar gratuïtament; on no soc un nº del DNI sinó una persona que si falto soc insubstituïble, on els sentiments d'estimació es converteix en fonament d'actituds de compromís. El segon cercle concèntric és el del compromís de tramesa de valors, d'ajudar als infants i als nois el desplegament de les seves potencialitats; és a dir: al compromís envers l'educació i a la cultura. El tercer és l'entorn, on he de contribuir a projectar-hi valors humans i cívics. I després ve la responsabilitat en el treball, amb el compromís de millorament professional permanent; amb l'exercici de solidaritat amb els companys. I també la meua aportació a institucions cíviques. Des d'aquesta riquesa d'experiència vital ve la meua visió política. Ser ciutadà no és només ser “elector” cada 4 anys.

Els mitjans de comunicació, si tenen un compromís de regeneració cívica, no només han de cercar en la política allò que té certes dosis de morbositat sinó sobretot allò que signifiqui aportar dades que ajuden al sentit crític dels ciutadans i a indicar camins pedagògics de participació democràtica i cívica.

C –Els polítics

Els polítics no poden excusar la seva inoperància regeneracionista en les mancances de la societat. El seu compromís amb el Bé Comú els fa responsables de la desafecció. Sense lideratge polític és impossible avançar comunitàriament. Quan fallen els polítics domina la societat la llei del més fort.

Però la societat no ha de jutjar els polítics com si ella s'ho mirés des de fora. Un regeneracionisme polític exigeix un regeneracionisme social. L'un i l'altre s'impliquen. I no es tracta de somiar en una societat utòpica sinó d'avançar, ni que sigui a pas lent, cap a una humanització de la nostra societat.

Cites Bíbliques: (l'Esperit dels cristians a la política)

- Jo. 13,1-20: Tensió entre poder i credibilitat moral.
- Mt. 25, 31-46: Cohesió social i preferència pels pobres:
- Lc. 15, 1-31; Ef. 2, 14-15; Lc. 10, 25-37: Cristianisme i fraternitat universal.
- Jo. 10, 1-18: Proximitat a les persones.

Bibliografia

- Ulrick Beck : “La democracia y sus enemigos” Paidós 2000.
- Zygmunt Bauman: “En busca de la política” fondo de Cultura Económica 2001.
- Zygmunt Bauman: “Vida líquida”. Paidós 2006.
- Chantal Mouffe: “El retorno de lo político” Paidós 1999.
- Ralf Dahrendorf: “Después de la democracia” Crítica 2002.
- Josep Ramaneda : “Después de la pasión política” Taurus 1999.
- Joan Rigol : “Política” Ed. 62, 2010; “Compromís polític i sentit cristià” Ed. 62, 2006.
- Fernando Vallespin: “El futuro de la política” Taurus 2000.

Barcelona, Novembre de 2010